

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Sreda dnevno razen sobot, nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

TO-YEAR XXX

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PETEK, 23. APRILA (APRIL 23), 1937

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 80

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Konferenca glede končanja avtomobilske stavke v Kanadi

Premier Hepburn in uradniki avtne korporacije pristali na pogajanja z reprezentanti stavkarjev. Governor države Maine mobiliziral državno milico za zatiranje nemirov v stavki čevljarjskih delavcev. Lewisaova unija U. M. W. A. naznanila veliko organizatorično kampanjo med rudarji v Kentuckyju

Toronto, Ont., Kanada, 22. apr. — Včeraj je bil sklenjen dogovor med premierjem provincije Ontarije, uradniki korporacije General Motors in reprezentanti avtne unije v Oshawi, čigar podlagi se bodo danes povila pogajanja glede poravnave stavke v kanadski tovarni avtomobilov, ki traja že tretji teden. Konferenca se je pričela danes popoldne v uradnem prostoru premierja Hepburna.

Dogovor je nekakšen kompromis med grupami, ki so zavzele v tem konfliktu. Premier, stalno naglašal, da se ne bo poslužil "zunanjih delavskih amatori", je deloma uspel, ko so stiski pristali na zahtevo glede direktne reprezentacije pri pogajanjih.

L. Cohen, odvetnik avtne unije v Oshawi, je imel včeraj pogovor s Hepburnom, nekaj ur po tem, ko je prišel v premierjev kabinet Harry J. Carmichael, podpredsednik avtne korporacije. V končni konferenci je Hepburn podal izjavo, v kateri je dejal, da sta se oba, Cohen in Carmichael, izrekli za obnovitev pogajanj. Cohen je obljubil, da bo na C. H. Millard, predsednik avtne unije v Oshawi, reprezentanta stavkarje na konferenci, pa organizatorji in uradniki korporacije CIO.

Poleg Cohena in Millarda se bodo konference udeležili zaupni avtni stavkarjev.

Lewiston, Me., 22. apr. — Governor Lewis O. Barrow je odredil mobilizacijo milicijskih enot za zatiranje nemirov in izgrediv v stavki čevljarjskih delavcev, ki je zajela 19 tovarn v distriktu Lewiston-Auburn. To je bil prvi podvzel, ko so ga kratek čas prej informirali, da brez moči v kritični situaciji, državna policija se je včeraj spopadla z množico tisoč oseb, ki obkrožila dve čevljarjski tovarni v Auburnu. Policaji so naskočili na množico in vrgli več plinskih bomb, a so se morali umakniti.

Governor je zapretil, da bo mobiliziral svojo milico za zatiranje nemirov, če bo to potrebno. Ti sledili, ko je član državnega sodišča Harry Manly izdal injunkcijo proti organiziranemu čevljarjskim delavcem, ki so zavajani v stavki. Unija United Shoe Workers je včlanjena v Lewisaovo odboru CIO, toda izjavi sodnika si je vzela pravo reprezentacije delavcev, ki prizadeti v tej stavki, pri kotiziranih pogajanjih, dasi v smislu Wagnerjevega zakona nima oblasti, ker še ni bila kot priznana.

Washington, D. C., 22. apr. — Rudarska unija United Mine Workers of America bo pričela veliko organizatorično kampanjo med rudarji v okraju Harlan, Ky., se glasi naznanilo uradno je unije. Vsi dosedanja poskusi, ki jih je podvzela unija, da organizira rudarje v okraju Harlan, ki je bil pred nekaj leti prizorišče krvave bitke med komunističnimi poborniki in rudarji, so se izjalovili. Premogovne kompanije imajo popolno kontrolo nad avtoritetami in to je razlog, da se unija ni mogla uveljaviti.

William Turnblazer, predsednik rudarskega distrikta U-

Ivan Maizki, sovjetski poslanik v Londonu.

Nove stavke poplavile mesto Akron

V stavki so transportni delavci in prodajalke

Akron, O. — (FP) — Zadnje dni je prestolnica kavčuka zopet zavila v novo serijo stavk, ki so zajele vsoto transportno industrijo in vse petdesetcentne trgovine, 15 po številu.

Tramvajski in avtobusni delavci so bliskovito zastavkali brez oklepanja stavke po voditeljih. Potem so zaključili, da vrnejo čarter mednarodni uniji tramvajskih delavcev in se pridružijo CIO.

Tovarniški delavci, katerih je 45,000 organiziranih v Akronu, so to stavko vzeli na znanje z dobro voljo, toda delodajalci, časopisje in mestne oblasti so pričele histerično kričati.

V stavko so šle do zadnje tudi prodajalke v departmentskih trgovinah. Zahtevajo 40-urni teden, \$16 minimalne plače in priznanje Retail Clerks unije. Piktetno stražo vzdržujejo 24 ur na dan. Večina stavkovnih postojank nosi napis "Kempa Barbara Hutton", multimilijonske lastnice Woolworthovih trgovin, ki zapravljajo svoje milijone s kupovanjem bankrotiranih princev po Evropi in Aziji.

Zahteve unije pri Packard Motor Co.

Detroit. — Avtna unija zahteva od Packard Motor kompanije priznanje kot edina predstavništva delavcev, odpravo diskriminacij, uvedbo tovarniških odborov za izravnavanje sporov, 40-urni teden, 85c minimalne plače na uro in kontroliranje produkcijskega tempa ali priganjstva.

WA, je naznanil, da je prišlo v okraj Harlan 16 organizatorjev te unije v zadnjih 24 urah. Ti so nabili na prometnih mestih letake z besedilom, da je Wagnerjev zakon, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja, potrdilo federalno vrhovno sodišče in s tem je postal del ameriške ustave. Rudarji zdaj lahko organizirajo v svoji uniji, ker jim zakon daje to pravico.

Domače vesti

V bolnišnici
Chicago. — Pauline Stone, članica društva 131 SNPJ, se je morala nanaglo podvreči operaciji na vnetem slepiču. Naha-ja se v bolnišnici na naslovu 1145 Leavitt st. in želela je, da čim prej okreva.

Nov grob v Penni
Cuddy, Pa. — V bolnišnici v Pittsburghu je te dni umrl 65-letni Joseph Ambrožič, znan v javnosti kot "Blind Joe", doma od Črnomlja v Beli Krajini. Tu ne krije okrog 250,000 žensk, ki opravljajo hišna dela in morajo roditi po imenu Jos. Kraševca v Chicago, Ill.

Stavka prodajalcev časopisov v Detroitu

Detroit. — Kolporterji tukajšnjih treh dnevnikov, večinoma dečki, imajo na svoji strani vse organizirano delavstvo, pristaje CIO kot pristaje ADF. V Stavki za garantirano minimalno plačo so že drugi teden. Organizirani so v Wayne County Newsboys Association, ki se je zdaj pridružil ADF. Ženska brigada avtne unije jim je prišla na pomoč s piketiranjem prizadetih časopisov, tisoči organiziranih delavcev pa odpovedujejo naročnino, "dokler traja stavka". Lastniki so najeli krdelo pobojnikov, katerim plačujejo celo do \$25 na dan za razbijanje stavke. Radi stavkovnih aktivnosti je bilo že kaznovanih z zaporom ali globo devet mladih piketov.

Jeklarji na jugu formirali distriktno organizacijo

Birmingham, Ala. — Krajevne jeklarske unije v tem distriktu so na članskem shodu odobrili jeklarski svet, v katerem ima vsaka unija po tri zastopnike. Kampanjo vodi v tem okrožju William Mitch, predsednik rudarskega distrikta in do zadnjih dni tudi predsednik Alabamske delavske federacije. Predsedništvo slednje je pustil s tremi podpredsedniki vred radi boja med ADF in CIO. Na nedavni konvenciji državne delavske federacije so se delegati unij CIO prostovoljno umaknili, ker niso marali zanesti bratomornega boja med alabamsko delavstvo.

Kampanja za organiziranje arzenalnih delavcev

Brooklyn, N. Y. — Industrijska unija ladjegradniških delavcev CIO je pričela s kampanjo za organiziranje 8000 delavcev v tujaknjem vladnem arzenalu. Mlada krajevna unija ima že 2500 članov. Industrijska unija CIO vodi energično kampanjo tudi v drugih še neorganiziranih ladjedelnicah.

Centralna unija v Californiji se igra z ognjem

Beckley, Cal. — Tukajšnja centralna unija se je Greenovi eksekutivi postavila direktno po robu. Namesto da bi pričela vojno proti CIO, je zaključila, da ga bo podpirala pri organiziranju delavcev. S tem se je izpostavila nevarnosti, da izgubi čarter.

Cikaške "hruške" (bombe) spet pokajo

Chicago, 22. apr. — V zadnjih 48 urah je bilo šest bombnih eksplozij v zapadnih predmestjih in prizadeti so večinoma voditelji raznih unij. Ubit ali ranjen ni bil doslej nihče, toda gmotna škoda je zelo velika. Policija še nima sledu za krivci.

Osemurnik za žene sprejet v Illinoisu

Delavke v illinoiskih industrijah dobe krajši delovnik

Springfield, Ill., 22. apr. — Delavske unije, ki že četrto stoletja vodijo borbo, da dobljo delavke, uposlene v illinoiskih industrijah, osemurnik, so deloma že dosegle ta cilj. Višja državna zbornica je včeraj s 26 proti 8 glasovom sprejela zadevni zakonski načrt in gotovo je, da bo sprejet tudi v nižji zbornici.

Po izjavi državnega delavskega departmanta je v illinoiskih industrijah uposlenih okrog 100,000 žensk. Več kot dve tretjini od teh delat v čikaških tovarnah, trgovinah in hotelih. Načrt pa ne krije okrog 250,000 žensk, ki opravljajo hišna dela in morajo garati dolge ure. William E. King, zamorski senator iz Chicago, je prav zaradi tega glasoval proti načrtu, ki po njegovem mnenju določa osemurnik le po imenu, ne bistveno, ker ne vključuje vseh delavk.

Zveza illinoiskih tovarnarjev vodi opozicijo proti skrajšanju delovnika na osem ur, a ne bo najbrž ničesar dosegla. Governor Horner je že naznanil, da bo podpisal zakonski načrt kakor hitro bo sprejet v nižji državni zbornici.

Agnes Nestor, predsednica Ženske lige strokovnih unij, je bila vesela, ko je bila informirana, da je senat sprejel načrt osemurnika. Veseli so bili tudi drugi voditelji delavskih unij, med temi Victor A. Olander, tajnik-blagajnik illinoiske delavske federacije. Ta je že leta 1911 pričela s kampanjo, da dobljo ženske v illinoiskih industrijah osemurnik.

Jeklarski delavci v South Chicagu odobrili pogodbo

So. Chicago, Ill. — Delavci pri Carnegie-Illinois Steel korporaciji so na članskem shodu odobrili pogodbo, katero je sklenila unija s kompanijo. Obenem so tudi izrekli zahvalo vodjem CIO za njih zasluge, katere so napravili "ne samo za jeklarske delavce, marveč tudi za industrijo in deželo."

Neodvisna unija v Minnesoti se pridruži CIO

Albert Lea, Minn. — Tukajšnja Neodvisna unija vseh delavcev, ki je nedavno vodila spektakularno stavko pri American Gas Machine Co., je podvzela korake za pridruženje k CIO. Unija sprejema delavce vseh industrij in je po ustroju vseindustrijska.

MUSSOLINI BO PRETRGAL ZVEZO Z AVSTRIJO

Avstrija se bo morala nasloniti na Nemčijo

VAŽNA KONFERENCA V BENATKAH

Benetke, Italija, 22. apr. — Diktator Mussolini se bo danes sestal v tem mestu s avstrijskim kancelarjem Schuschniggom in ta sestanek bo, kakor vse kaže, pričetek novega poglavlja v zgodovini italijanske diplomacije. Iz zanesljivih virov so prišle informacije, da je Mussolini povabil Schuschniggga na konferenco, da raztrga fašistično verzijo Monroevjeve doktrine, katero je propagiral za države centralne Evrope v zadnjih treh letih, odkar je bil avstrijski kancelar Engelbert Dollfuss umorjen, ko so naciji uprizorili puč na Dunaju. Takrat je italijanski diktator poslal svoje čete na avstrijsko mejo, da so zastražile brennerski prelaz.

Italija se bo zdaj odpovedala protektoratu Avstrije, ker ta po mnenju Mussolinija ni več potreben, pripravljena pa je še nadalje ščititi neodvisnost Avstrije. Ta zaščita je že dolgo vrsto let glavni smoter italijanske zunanje politike.

Mussolini bo skušal na sestanku v Benetkah pregovoriti Schuschniggga, naj skuša utrditi vezi med Avstrijo, Nemčijo in sosednjimi balkanskimi državami. Italija je sama sklenila sporazum s Hitlerjem in nedavno tudi prijelajsko pogodbo z Jugoslavijo. Mussolini se zanaša na svoje zaveznike, da bodo ti odsele naprej ščitili neodvisnost Avstrije, ki naj bi postala nekakšna Švica v centralni Evropi.

Revizija italijanske zunanje politike glede Avstrije se amata za umik, dasi to še ne pomeni, da je bil prestiž Italije omanjan. Mussolini je preveč zaposlen s graditvijo italijanskega imperija, zato hoče razhrallati vezi z Avstrijo.

Konferenca se bosta poleg Mussolinija in Schuschniggga udeležila tudi zunanji ministri Italije in Avstrije. Vprašanje vzpostavitve monarhije v Avstriji najbrž ne bo prišlo na dnevni red, ker je Jugoslavija, ki je sklenila pogodbo z Italijo, proti povratku Habsburžana na avstrijski prestol.

Tri-State Metal Mine & Smelter Workers je izbrala za predsednika F. W. Evansa, lastnika rudnika, ki je bil l. 1928 obsojen v zapor na obtožbo kršenja prohibicijskega zakona. Tajnik podpredsednika Eagle Picher Mining & Smelter Co., glavne rudniške kompanije v trikotnem rudarskem distriktu Oklahome, Kansas in Missourija, je tudi član eksekutivne unije, ki je pravkar dobila čarter od ADF.

Ta unija izdaja "plave karte" in ustanovile so jo rudarske kompanije, ki so plačale \$10 vsakemu rudarju, ki je dezertiral iz unije Mine, Mill & Smelter Workers. Ponaša se, da ima 7500 članov med 8000 rudarji, ki delajo v rudnikih svinca in cinka v Kansasu, Missouriju in Oklahomi.

Španija opozarja na strupene pline

Tepeni fašisti so zdaj pripravljeni na vsa barbarstva

Valencija, Španija, 22. apr. — Julio Alvarez del Vayo, zunanji minister španske ljudske vlade, je sinoči poslal Angliji noto, v kateri izraža uverjenje, da se fašisti v skrajnem obupu pripravljajo na rabo strupenih plinov v civilni vojni. Španska ljudska vlada bo na ta barbarški korak odgovorila z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago.

Nota je odgovor angleški vladi, ki je 10. aprila poizvedovala pri fašistih in španski vladi glede bojnih sredstev in vprašala za garancije, da strupeni plini ne bodo rabljeni. Španska vlada je odgovorila, da ni nikdar imela in še danes nima namena poslati se strupenih plinov, ampak garantirati ne more nič, ker ne ve k čemu bo se prisiljena. U-porniki so se do danes poslužili vseh mogočih infamij in nič čudnega ne bo, če se v skrajnem obupu, ko so že tepeni na vseh koncih in krajih, poslužijo tudi strupenih plinov iz Nemčije s strašnimi posledicami za civilno prebivalstvo.

London, 22. apr. — Dva angleška parnika, naložena z živili, ki čakata v francoski luki St. Jean de Luz, sta obvestila poveljstvo angleške bojne mornarice, da se danes odploveta v blokirani Bilbao. Poveljstvo je odgovorilo, da bodo angleški rušilci ščitili parnika do meje španskih vod, to je do treh milj od Bilbaoja, potem pa morata nadaljevati plovo na lastni risiko. Baškiška provinčna vlada v Bilbaoju je zaječala zaščito vsaki ladji s svojimi obrežnimi topovi, ki kontrolirajo morje 10 milj daleč od obrežja.

Madrid, 22. apr. — Ofenziva ljudske armade v provinci Teruel se uspešno nadaljuje. Baškiški brambovci so zlomili vse fašistične napade na bijskajski fronti. Na fronti v provinci Cordoba se v glavnem vrše boji v zraku. Na madridski fronti fašisti nadaljujejo obstreljevanje Madrida. Število mrtvih oseb v mestu, ki so jih ubile fašistične granate, je doslej naraslo na 200, dvakrat toliko je pa ranjenih.

Bivša kompanijska unija dobila čarter

Ameriška delavska federacija ji je dala blagoslov

Washington, D. C. — (FP) — Unija Tri-State Metal Mine & Smelter Workers, ki je nedavno organizirala drhalski napad na glavni stan distriktne unije Mine, Mill & Smelter Workers v Galeni, Kans., je zdaj dobila čarter od Ameriške delavske federacije. Prva unija se je razvila iz kompanijske in je v konfliktu s slednjo, ki je včlanjena v Odbor za industrijsko organizacijo.

Tri-State Metal Mine & Smelter Workers je izbrala za predsednika F. W. Evansa, lastnika rudnika, ki je bil l. 1928 obsojen v zapor na obtožbo kršenja prohibicijskega zakona. Tajnik podpredsednika Eagle Picher Mining & Smelter Co., glavne rudniške kompanije v trikotnem rudarskem distriktu Oklahome, Kansas in Missourija, je tudi član eksekutivne unije, ki je pravkar dobila čarter od ADF.

Ta unija izdaja "plave karte" in ustanovile so jo rudarske kompanije, ki so plačale \$10 vsakemu rudarju, ki je dezertiral iz unije Mine, Mill & Smelter Workers. Ponaša se, da ima 7500 članov med 8000 rudarji, ki delajo v rudnikih svinca in cinka v Kansasu, Missouriju in Oklahomi.

FEDERACIJA SE SPUSTILA V BOJ NA VSEJ ČRTI

Eksekutiva bo skušala dobiti lojalnost članstva na svojo stran

GREEN BO RESIGNIRAL?

Washington. — (FP) — Na tekočem zasedanju se je eksekutiva Ameriške delavske federacije izrekla proti politiki "statusa quo" v vrstah organiziranega delavstva in se odločila za boj na vsej črti proti CIO. Ta boj bo šel v glavnem za pridobitev članske lojalnosti, ki je v precejšnji meri na strani CIO tudi v konservativnih unijah.

Green je z veliko naglico poslal splošnega organizatorja Francis J. Dillon v Georgijo, da prevzame vodstvo konvencije državne delavske federacije, ki je pričela zborovati te dni. Green je to storil, ker se je eksekutiva državne federacije nekaj dni prej izrekla proti izključenju unij CIO in odstavljenju predsednika Georgijske delavske federacije Steva Nanceja, ki je obenem organizator CIO in član tipografske unije.

Ko je bil Green vprašan, "kakšna forma demokracije je to?", je odgovoril "da eksekutiva ADF ni toliko neumna, da bi dopustila, da bi dominiral konvencijo državne federacije nekdo, ki dela za drugo stran."

Eksekutiva ADF je v tem zasedanju tudi izdala čarter federalne unije Tri-State Metal Mine & Smelter Workers uniji v Galeni, Kans., katera je pred poldrugim tednom drhalsko razbila dve dvorani International Mine, Mill & Smelter Workers unije CIO, pri tretji, v Galeni, pa so člani slednje odbili napad s streli, od katerih je obležalo devet oseb.

Ko je bilo na članikarski konferenci Greenu omenjeno, da je v federalnem delavskem departmentu Tri-State Metal Mine & Smelter Workers unija zapisana kot kompanijska unija in da tej uniji predseduje bivši butlegar in sedaj rudniški operator F. W. Evans, je Green rekel, da mu zgodovina ne "unije" ni znana; vsekakor pa jo je ADF prelevila iz kompanijske v pravo unijo. Glede Evansa je bil njegov odgovor, ako je on res operator, tedaj bo moral pustiti predsedništvo unije.

S tem korakom je eksekutiva razbremenila rudniške magnate v trikotju Kansasa, Missourija in Oklahome, ki so prošili par let vodili srdit boj proti Mednarodni uniji rudniških in plavinskih delavcev, ter bo ta boj sama nadaljevala. Če si bo s takimi potezami in s takim delom mogla pridobiti lojalnost članstva tudi konservativnih unij v svojem boju proti CIO, je drugo vprašanje.

Po izjavi Greena se eksekutiva prve tri dni zasedanja ni bavila z vprašanjem sklicanja izredne konvencije za izključenje unij CIO. Odkar je eksekutiva pričela zasedati, je v Washingtonu tudi nastala govorica, da bo Green resigniral od predsedništva federacije. Ko je bil vprašan o tem, je le rekel, da so te govorice "precej zanimive". Tudi se sliši, da bo resignacijo podal Frank Morrison, tajnik-blagajnik federacije.

Ako pride res do tega, da bo Green podal svojo resignacijo, se to smatra le za potezo, s katero naj od eksekutivne dobi formalno zaupnico za svojo taktiko v boju proti CIO. V slučaju, da bi se Green res umaknil, tedaj ga zna naslediti George Harrison, predsednik bratovčine železnikarskih klerkov.

Eksekutiva se je bavila tudi s situacijo v Clevelandu, kjer sta (Dalje na 2. strani)

Velike delavske demonstracije v Akronu, O., v prilog kavčukarskim delavcem, ki so zastavkali v tovarni Firestone Tire & Rubber Co.

Vesti iz Jugoslavije

AD ŽIVLJENJEM OBUPU- JEJO

Šest žrtv so eni rešili v bolnišnici življenje

Ljubljana, 11. aprila. Pomlad je nevaren čas za občutljive in premalo odporne ljudi. Tako imamo v Ljubljani od sinoči do danes tri primere obupa nad življenjem.

Prvi sinoči je šel v smrt 58-letni Karel J. iz Založbe, ki je umrl, je obdukcija ugotovila, da je udarec z motoko povzročil krvavitev možganov. Strigla, ki bi bil morai v ponedeljek k vojakom, so artileriji. Zagovarja se, da je udaril Laha v silobranu, toda priče povedo, da je bil Lah ob prihodu k milnu popolnoma miren. Preiskava se nadaljuje.

DAN SAMOMOROV

Ugledna trgovka rešena v zadnjem hipu. — V smrt zaradi ljubezni. — Železniški stroj raztrgal mladega študenta.

Ljubljana, 8. aprila.

Prehod od pomladi na poletje pomeni vsako leto sezono samomorov. Zadnje dni je kronika zabeležila že nekaj podobnih primerov, danes pa je Ljubljana doživela prav tragični rekordi dan.

V zgodnjih popoldanskih urah so bili reševalci klicani na stanovanje neke ugledne trgovke v šentpeterskem delu mesta, ki se je skušala zastrupiti s plinom. Z vso naglico so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo še ob pravem času rešili najhujšega.

Proti večeru je bila policijska uprava celo kar dvakrat obveščena o izvršenih samomorih. V hiši na Domžalski cesti št. 1. v vodmatskem predmestju se je ustrelila 30letna brezposelna trgovka sotrduca Albina Orazmova. Pognala si je kroglo iz revolverja skozi srce.

Ob 4.30 so domači, ki so bili v bližini zaslišali pok v njeni sobi. Ko so opazili, kaj se je zgodilo, so nemudoma obvestili reševalce, ki so Orazmovo naglo odpeljali v bolnišnico, vendar je že med prevozom izdihnila, nakar so njeno truplo prepeljali nazaj na dom. Pokojnica je šla v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

Tri ure kasneje pa je policijska uprava dobila obvestilo o drugem samomoru, ki se je izvršil v prav senzacionalnih okoliščinah. Na železniškem prelazu blizu bivše gostilne "Pri Zgoncu" v Rožni dolini se je ob 6.13 zvečer vrzel neki mlajši človek pred železniški stroj z Rakeka prihajajočega potniškega vlaka. Lokomotiva je fanta zgrabila in ga vlekla s seboj kakšnih 50 m, nato pa ga odvrnila na nasip. Samomorilec je bil 20letni študent trgovske akademije Andrej Virnik, sin posestnika in lesnega trgovca z Jezerskega pri Kranju, ki je stanoval pri posestnici Franciški Dolencevi v Levčevi ulici v Rožni dolini. Stroj ga je ubil že pri prvem udarcu.

Federacija se spustila v boj na vsej črti

(Nadaljevanje s 1. strani.) po izključenju unij CIO nastali dve centralni uniji in kjer je pred tovarno Electric Vacuum Cleaner Co. nedavno prišlo do krvavega boja med pristaši ADF in CIO. O clevelandski situaciji je

Množica stavkolomcev in pobojaikov, ki je naskočila stavkarje v tovarni Hershey Chocolate Co., Hershey, Pa.

Nove zmage industrijskih unij CIO

Krojaška unija ILGW finančno podprla CIO

Washington. — (UNS) — Industrijske unije CIO beležijo zmago za zmago v kampanji za organiziranje delavcev in sklepanju kolektivnih pogodb. CIO beleži uspehe v vseh masnih industrijah.

Tekstilni kampanjski odbor si je zadnje dni podvrnil dve nadaljni antiunijski trdnjavi na vzhodu. V Pawtucketu, R. I., se je podala J. & P. Coats, Inc., ki je največja tvrdka za sukanec na svetu in uposluje 3600 delavcev. Družba je priznala tekstilno unijo CIO, zvišala mezde za 7.5% ter znižala delovnik na 40 ur v tednu. S tekstilnim kampanjskim odborom je prišla do sporazuma tudi International Braid Co. v Providencu, R. I., na kar so jo prisilili delavci s stavko. Slično je storila tudi Princeton Worst Co. Odkar je ta odbor stopil v akcijo pred nekaj tedni, je že sklenil pogodbo za 50,000 tekstilnih in sorodnih delavcev, ki so bili prej neorganizirani.

Čikaško mesto poskusi z obratovanjem busov

Chicago, 22. apr. — Na priporočilo župana Kellyja je mestni svet včeraj soglasno zaključil, da mesto kupi in obratuje 33 avtobusov za poskušnjo. Poskusni obrat je določen za ulico Foster in Kimbal ave. Ta sklep je nekakšno maščevanje nad družbama ulične in nadulčne elektricne železnice, ki načeta znižati valucije svojih linij in opreme in se združiti v eno podjetje. Obe družbi sta že več let v konkurenci.

Padec

"Kar je bil Smola obsojen zaradi ponarejanja tisočakov, je prišel že skoraj na psa. "Kaj pa dela zdaj?" "Kovače!"

Medeni tedni

"O, Janez, kaj je še na svetu razen ljubezni?" "Nič, srček, nič! Čakaj, kaj pa je danes za kosilo?"

Nove zmage industrijskih unij CIO

Krojaška unija ILGW finančno podprla CIO

Washington. — (UNS) — Industrijske unije CIO beležijo zmago za zmago v kampanji za organiziranje delavcev in sklepanju kolektivnih pogodb. CIO beleži uspehe v vseh masnih industrijah.

Tekstilni kampanjski odbor si je zadnje dni podvrnil dve nadaljni antiunijski trdnjavi na vzhodu. V Pawtucketu, R. I., se je podala J. & P. Coats, Inc., ki je največja tvrdka za sukanec na svetu in uposluje 3600 delavcev. Družba je priznala tekstilno unijo CIO, zvišala mezde za 7.5% ter znižala delovnik na 40 ur v tednu. S tekstilnim kampanjskim odborom je prišla do sporazuma tudi International Braid Co. v Providencu, R. I., na kar so jo prisilili delavci s stavko. Slično je storila tudi Princeton Worst Co. Odkar je ta odbor stopil v akcijo pred nekaj tedni, je že sklenil pogodbo za 50,000 tekstilnih in sorodnih delavcev, ki so bili prej neorganizirani.

Odboru načeluje Sidney Hillman, predsednik Amalgamated Clothing Workers. Na zadnji seji eksekutivne International Ladies Garment Workers se je tudi ta unija formalno pridružila tekstilnemu organizatoričnemu odboru. V njem jo bo zastopal Charles Zimmerman, ravnatelj krajevne unije št. 22, ki ima nad 30,000 članov. Eksekutiva ILGW se je izrekla tudi za vso moralno in finančno pomoč CIO.

V čevljarji industriji se je United Shoe Workers uniji, ki je pridružena CIO, podala nadaljnja tvrdka: Algy Shoe Co. v Everettu, Mass., ki je bila na zvit način zaslužila svojih 300 delavcev. Pred več leti je namreč iz njih napravila "solastnike". Delavci pa niso marali za tako "solastništvo" in so zadnjič zastavkali. Dobili so priznanje unije in zvišanje plač. Bond je moral vzeti vsak star in nov delavec; ki je moral tudi pristati, da ga izgubi, ako gre v stavko. Družba jim bo zdaj izplačala vse bonde.

V zamah je stopila tudi kampanja za organiziranje okrog 300,000 delavcev v komunikacijski industriji. V tej kampanji sodelujeta United Electric and Radio Workers unija, ki bo skušala potegniti pod svojo zastavo produkcijske delavce, in American Telegraphists asociacija, ki bo skušala organizirati okrog 135,000 telefonistk, telegrafistov ter mehanike.

Slična kampanja se pripravlja tudi v aluminijaki industriji, kjer je bila pred nekaj dnevi na konvenciji federalnih unij, ki so zapustile ADF, ustanovljena nova industrijska unija CIO. John Brophy, direktor CIO, je noveli uniji obljubil vso pomoč CIO za kompletno organiziranje vseh 50,000 delavcev v tej industriji. Nova unija šteje nad 12,000 članov.

Zadnji mesec je CIO narasel

Unije v Georgiji se upirajo Greenu

Iščejo izhoda za spravo v vrstah organizirane delavstva

Atlanta, Ga. — (FP) — Tujkajšna centralna unija je sledila zgledu eksekutivne države delavske federacije in odklonila izključenje krajevnih unij CIO v smislu zahteve eksekutivne Ameriške delavske federacije. Namesto izključitve je izbrala odbor treh članov, ki bodo šli do Greena z namenom, da se najde pot za spravo v vrstah organiziranega delavstva.

V centralni uniji je pet krajevnih unij, ki bi morale biti izključene v smislu Greenove zahteve. Dve sta postojanki avtnih delavcev, dve tekstilni in ena krojaška unija ILGW.

Eksekutiva državne delavske federacije je soglasno zaključila, da ne bo izključila nobene unije ali člana. Prav tako je odklonila odstaviti A. S. Nanceja,

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S.N.P.J.

UPRAVNI ODESEK:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....990 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1097 E. 160th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODESEK:

MATH PETROVICH, predsednik.....253 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....231 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODESEK:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODESEK:

FRANK ZAITZ, predsednik.....2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZORI:—Korrespondence s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslovi na predsedništvo. VSE DENARNE politizacije in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jedra vseh, naj se pošljejo na gl. tajništvo. Vse zadeve, ki se tičejo poslovanja, naj se pošljejo na bol. tajništvo. Vse zadeve v zvezi s blaginjskimi posli, naj se pošljejo na blaginjsko. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošljejo Frank Eajon, predsedniku nadzornega odbora. VSE PRIJAVI na gl. porotni odesek se naj pošljejo na John Goricha, predsednika porotnega odbora. VSE DOPISI in drugi spisi, naslovljeni, splošno, naročeni in splošno vse, kar je v zvezi s glavnimi jednotami, naj se pošljejo na "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All communications of money and business concerning lodges and members other than club benefits should be addressed to secretary's office. Matters of club benefits should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorich, chairman, Judicial Committee.

predsednika državne organizacije, ki je aktiven med tekstilnimi delavci in član tipografske unije.

O njegovem slučaju je rekel Thomas F. Blout, član državne eksekutivne iz Savannahe, da je "Nance storil toliko ali pa še več kot kdo drugi za organizirano delavstvo v Georgiji in tudi za Ameriško delavsko federacijo. Vse izgleda, da bo sebičnost uničila delavsko gibanje, ako se nekaj kmalu ne stori proti temu."

Na to akcijo je odgovoril organizator ADF Holt Ross z grožnjo suspenzije državne delavske federacije. "Georgijska delavska federacija bo podpirala Ameriško delavsko federacijo, ali pa ne bo nobene državne federacije. Upam, da ne bo prišlo do tega in da bodo državno federacijo tvorile lojalne unije." Greenova eksekutiva je vsem centralnim in državnim delavskim federacijam izdala edikt, da morajo poštiti vse — "nelojalne" krajevne unije, ki spadajo v CIO.

Prepozno

Von Stephan, znani reorganizator nemške pošte, je bil nekoč na inspekcijakem potovanju po zapadni Prusiji. Prišel je v majhno mesto, kjer je hotel oddati na pošti brzojavko za svojo ženo.

Izenada pa je začel klopotati brzojavni aparat zraven okna, in preden je mogel uradnik skočiti k njemu, je že vzel Stephan trak v roke in presenečen bral.

"Pozor, tovariši! ... Stephan se potika po okolici ... V vsako reč vtika svoj nos!"

Stephan se je nasmešnil, se nagnil nad aparat in odtipkal pred začudenim uradnikom tale odgovor:

"Prepozno! ... Tudi sem je že vtaknil svoj nos! ..."

V šoli

Mali Jurček pogrkne črko 'r'. Učitelj ga hoče naučiti pravega izgovora in mu ukaže:

"Jurček, reci 'prašč!'"

"Komu pa? Ali vam?"

Vživajte takoj ugodnost gorke vode z avtomatičnim plinovim vodo-grelcem

- 4-ugodnostni načrt napravi to, da lahko lastujete enega!**

 - 1. ZAMENSKO ODŠKODOVANJE**—\$5 do \$15 za vaš stari vodo-grelce, ali pečni zvitek cevi.
 - 2. SAMO \$1.50 PLAČATE TAKOJ**
 - 3. 5 LET ZA PLAČEVATI**—malo vsotno odplačevanje z vašim računom za plin.
 - 4. INSTALACIJSKI POPUST**—\$1.50 do \$10 na plumbarski račun.
- Sedaj ima lahko vsak dom takojšnjo gorke vodno poslugu! Naš 4-ugodnostni načrt napravi vso stvar lahkejšo kot kdaj prej. Za kupiti Avtomatičen plinov vodo-grelce. Preskrbite si podrobnosti te ponudbe v vaši bližnji Public Service prodajalni sedaj . . . brez odlašanja. Ta ponudba velja le za določen čas!

Mnogo sosednih trgovcev vam nudi atraktivne obroke za avtomatične plinove vodo-grelece—vsevi liberalen popust pri instalaciji.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

Šika kaže protestne demonstracije organiziranega delavstva v Detroitu proti policijskim nam na sedeže stavkarje.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

"A zakaj niste prejle odšli po ljubeznivo, ko jo je poljubljali, ampak ste pristali na to, da ostanete v taki nespodobni družbi? Ostali ste zato, ker ste se čutili ponižanega in užaljenega, da bi se znesli in pokazali svoj bistri um. Zdaj ne pojdete več, dokler se ne postavite pred njimi s svojim umom."

"Ze spet ste začeli? Narobe, takoj pojdem."

"Poslednji pojdete, poslednji izmed vseh," ga je še enkrat ukal Fjodor Pavlovič. To je bilo malone v tistem trenutku, ko se je vrnil stari.

Prepir je za minuto utihnil, toda stari, ki je bil sedel na prejšnje mesto, se je ozrl po vseh, kakor bi jih prijazno vabil, naj nadaljujejo. Aljoša, ki je poznal skoro sleherni izraz njegovega lica, je jasno videl, da je strašno utrujen in preneza svoje moči. V zadnjem času bolezn je mu je dogajalo, da je od iznemoglosti padel v nezavest. Skoro enaka bledeča kakor pred omedlevico mu je tudi zdaj pokrivala obraz; ustnice je imel kar bele. Vzlic temu pa očitno ni hotel razpustiti sestanka; videti je bilo, da ima pri tem svoj namen — a kakšen? Aljoša ga je napeto opazoval.

"Razgovarjamo se o njihovem veleznimivem članku," je rekel menih Josif, knjižničar, obračaje se k starcu in kačo na Ivana Fjodoroviča. "Marsikaj novega izvajajo v njem, a videti je, da ima ideja dva konca. Glede na vprašanje o cerkveno-družbenem sodstvu in obojeznosti njegovih pravice so s časopisnim člankom odgovorili neki duhovni osebi, ki je napisala o tem vprašanju celo knjigo..."

"Vašega članka na žalost nisem čital, a slišal sem o njem," je odvrnil stari, pazljivo in ostro upiraje oči v Ivana Fjodoroviča.

"Oni stojijo na kaj zanimivem stališču," je nadaljeval oče knjižničar; "videti je, da v vprašanju o cerkveno-družbenem sodstvu povsem odklanjajo ločitev cerkve od države."

"To je zanimivo, a v kakem smislu?" je stari vprašal Ivana Fjodoroviča.

Ta mu je naposled odgovoril, a ne z ošabno vladnostjo, kakor se je Aljoša še snoči bal, ampak skromno in oprezo ter dozdevno brez najmanjše skrite misli.

"Moja osnovna postavka je, da se bosta elementa, to je bistvi cerkve in države, vzeti vsaka zase, vsakako vekomaj mešali drugo z drugim, ne glede na to, da je to mešanje nemogoče in da ga nikoli ne bo moči spraviti ne samo v normalno, ampak vobče le v kolikolič zadovoljivo stanje — zato, ker leži laž že v sami osnovi stvari. Kompromis med državo in cerkvijo v takih vprašanjih, kakršno je na primer sodstvo, je po mojem mnenju v svojem popolnem in čistem bistvu nemogoč. Duhovna oseba, ki sem ji ugovarjal, zatrjuje, da zavzame cerkev v državi točno določeno mesto. Jaz pa sem mu odgovoril, da mora narobe sama objemati v sebi vso državo, ne pa da bi zavzela v njej samo neki kotiček, in če je to danes iz kakakega razloga nemogoče, da mora biti to po samem bistvu stvari nedvomno postavljeno za neposredni in najglavni smoter vsega nadaljnega razvoja krščanske družbe."

"Povsem pravilno," je odločno in nervozno izjavil oče Paisij, molčečni in učen menih.

"To je najčistejša ultramontanstvo!" je vzkliknil Misaov in nestrno prekrizal noge.

"Eh, gora pri nas niti nimamo," je vzkliknil oče Josip in nadaljeval, obračaje se k starcu: "Oni odgovarjajo med drugim na naslednje: 'Osnovne in bistvene' postavke svojega nasprotnika, duhovne osebe, imejte to na umu. Prvič: da si 'nobena družabna zveza ne more in ne sme prilažjati oblasti, da bi razpolagala z grajskimi in političnimi pravicami svojih

članov.' Drugič: da 'kazenska in grajsko-sodstvena oblast ne sme biti v rokah cerkve in ni združljiva z njeno prirodo kot božja ustanova in zveza ljudi v verske namene' — in naposled, tretjič: da je 'cerkev kraljestvo, ki ni od tega sveta'..."

"To je za duhovno osebo zelo nedostojna igra z besedami!" ga je spet nestrno prekinil oče Paisij. "Čital sem to knjigo, ki ste pisali zoper njo," se je obrnil k Ivanu Fjodoroviču, "in sem se začudil besedam duhovne osebe, da je cerkev 'kraljestvo, ki ni od tega sveta'. Če ni od tega sveta, tedaj je vobče ne more biti na zemlji. V svetem evangeliju besede: 'ni od tega sveta' niso uporabljene v tem smislu. Igrati se s takimi besedami ni mogoče. Naš Gospod Jezus Kristus je prišel baš zato, da bi ustanovil cerkev na zemlji. Nebeško kraljestvo seveda ni od tega sveta, ampak v nebesih, toda vanj ni moči priti drugače kakor skozi cerkev, ki je osnovana in ustanovljena na zemlji. In zato so posvetne igre z besedami v tem smislu nemogoče in nespodobne. Cerkev je v resnici kraljestvo in je določena v to, da kraljuje, in mora ob svojem koncu nedvomno dobiti obliko kraljestva na vsej zemlji—kakor nam je obljubljeno..."

Utihi je zdajci kakor da se je siloma udrl. Ivan Fjodorovič, ki ga je spoštljivo in pazno poslušal do kraja, je z največjo mirnostjo, obenem pa s prejšnjim veseljem in prostodušjem nadaljeval, obračaje se k starcu:

"Vsa misel mojega članka je v tem, da je v davnih časih prvih treh krščanskih stoletij krščanstvo na zemlji nastopalo samo kot cerkev in je tudi bilo samo cerkev, ko pa je rimska paganska država začela postati krščanska, se je neizogibno zgodilo, da je ob svojem pokristjanjenju sama zajela cerkev vase, drugače pa je ostala v premnogih svojih opraviilih poganska država kakor prej. V bistvu se je nedvomno tudi moralo zgoditi tako. Toda v Rimu kot državi je bilo ostalo le preveč paganske civilizacije in modrosti, kakor na primer celo sami cilji in temelji države. Kristova cerkev pa, ko je stopila v državo, nedvomno ni mogla popustiti ničesar iz svojih osnov, ničesar od skale, na kateri je stala, niti ni mogla stremeti za čimerkoli drugim, kakor za cilji, katere ji je Gospod sam enkrat za vselej trdno postavil in pokazal, med drugim tudi za tem, da izpremeni ves svet in potem takem tudi vso starodavno pagansko državo v cerkev. Tako (to je, zaradi svojih smotrov) v bodočnosti si cerkev ne more iskati določenega mesta v državi kakor 'vsaka družbena zveza' ali 'zveza ljudi v verske namene' (kakor se izraža o cerkvi pisec, ki mu ugovarjam), ampak narobe, vsaka zemeljska država bi se morala kedaj povsem izpremeniti v cerkev ter postati edino le cerkev in kratkoma zavreči vse svoje smotre, ki niso združljivi s cerkvenimi. Vse to je ne bo niti najmanj ponižalo in ji ne bo vzelo ne časti ne slave velike države, niti ne slave njenih vladarjev, ampak jo bo samo postavilo za lažne, še paganske in zmotne poti na pravilno in resnično pot, ki edina vodi k večnim smotrom. Zato bi tudi pisec knjige o 'Osnovah cerkveno-družbenega sodstva' pravilno sodil, če bi, ko išče in podaja te osnove, gledal nanje kakor na začasen, v naši grešni in nedovršeni dobi še neizogiben kompromis, a ne več. Toda komaj se avtor teh osnov ojujači in izjavi, da so osnove, ki jih on zdaj podaja, in ki je oče Josif pravkar naštel nekatere izmed njih—da so te osnove neomajne, prvobitne in vekovečne, se že naravnost postavlja zoper cerkev in njen sveti, vekovečni in neomajni amen. Evo, to je ves moj članek in vsa njegova bistvena vsebina."

(Dalje prihodnjič.)

Fr. Perntner:

Pokojnikova skrivnost

Mlinar Lenart je umrl. Ko so se žalujoči ostali vrnili a tržiškega pokopališča, je slonel pred vrati pismo, ki ga držal v rokah.

"Prinesel sem še brž pismo za spoštovanega pokojnika," je dejal namesto pozdrava. "Lahko mi verjamete, da bi bil od srca rad izročil to pismo še samemu spoštovanemu gospodu pokojniku. Se posebej je napisano, da ga je treba izročiti 'osebno'... Na vso srečo ni priporočeno... sicer bi ga moral vrniti."

S pretirano važnostjo je potegnul svinčnik iz zepa, da bi napisal na pismo: "Naslovnik umrl", tedaj je pa opazil, da na hrbtu pisma ni pošiljalčevega naslova.

"Kajpak! Ze spet ni napisano, kdo pismo pošilja..." je zagodel predse, potlej je pa spet pretirano uradno se obotavljal, izročil pismo Reziki, pokojnikovi hčeri.

Rezika je z žalostnim pogledom obračala pismo na vse strani. Tudi ostali sorodniki so se zdeli

ganjeni, zakaj kar mlo se jim je storilo, ko so pomislili, da pokojnik 'osebnega' pisma ne bo mogel več prebrati. Da, da: življenje gre svojo pot... Še po smrti utegneš dobiti pisma, ki bi jih naj sam, osebno, odprl in prebral...

Nemo in zatopljeni v razmišljanje so sorodniki odšli po stopnicah navzgor. Prizanesljivo so drug drugemu pomagali v jedilnico, kjer jih je že čakala dehtelava kava za južino.

Bilo je o petih popoldne. Mračilo se je skoraj že. Preudarnih korakov je odšla Rezika v sosedno sobo, poiskala nož in položila pismo z nožem vred poleg svoje kavne skodelice. Najprej je treba potolažiti telesne zadeve; po vsem trpljenju in bolečini se je treba ogreti in okrepčati! Šele potlej pride na vrsto duševna dediščina pokojnika...

Ko so se vsi najedli, je Rezika vstala, ljubeznivo prosila za posluh, prerazela z nožem pismo in ga razgrnila. Vsi so s pobešenimi pogledi prisluhnili, ko je začela brati:

"Moj dragi prijatelj Lenart! Naš E. še štiri dni ni prišel domov. Ne gre mi v glavo, zakaj je

pustil akatlo z zeleno barvo v predsojbu, a se pripravljenih slaščic sploh dotaknil ni. Razen tega si belim glavo, kaj neki pomeni z milom na ogledalo napisana številka 23. Brez kraguljkov si brččas ne bo mogel pomagati, a belouška bi mu utegnla biti v prid. Sicer pa nikar ne skr-

bite. Pravilnost in popolna poštenost bosta tudi tukaj zmagali, kakor zmagata zmerom v življenju. Dogovorjeno stvar vam bom lahko šele danes priskrbel; pošljem vam jo zvečer s pošto, pa jo boste jutri zjutraj imeli že v rokah. Upam, da vam bom pripravil res veliko veselje, želel bi pa, da o tem nikomur ne pripovedujete. Od sile rad bi spet z vami prijetno pokramljal. Srčno vas pozdravlja vaš stari prijatelj P."

Vsi so nemo strmeli v Reziko, ko je končala. V zadregi so se spogledovali, dokler ni naposled Ludvik dejal:

"Čudno! P. Kdo naj to bo? Star prijatelj? Še nikoli nisem o takemle gospodu nič slišal. Rezika, ali se morda ti kaj spomniš? In kdo naj bo tisti E, ki potrebuje kraguljčke in belouške, ki je prinesel zeleno barvo, pa slaščic ni pojedel?... In sam Bog si ga vedi, kaj je tista dogovorjena stvar, ki jo bo jutri poslal? Čudno, prečudno!"

"Z jutrišnjo pošto..." je tiho dejala Rezika in zrla predse. "Njegova poslednja želja... Prepozno bo prišlo, naj bo že kar koli... Prava uganka... Da, da, sleherni človek ima svoje skrivnosti... Nikoli mi nič pravil o kakšnem prijatelju 'P'. Nikoli ne bomo te uganke razvozlahi. In ali jo sploh kaže reševati... Kdo ve?..."

"Z jutrišnjo pošto..." je zamomljal Jožef. "Dogovorjeno... kaj le je?"

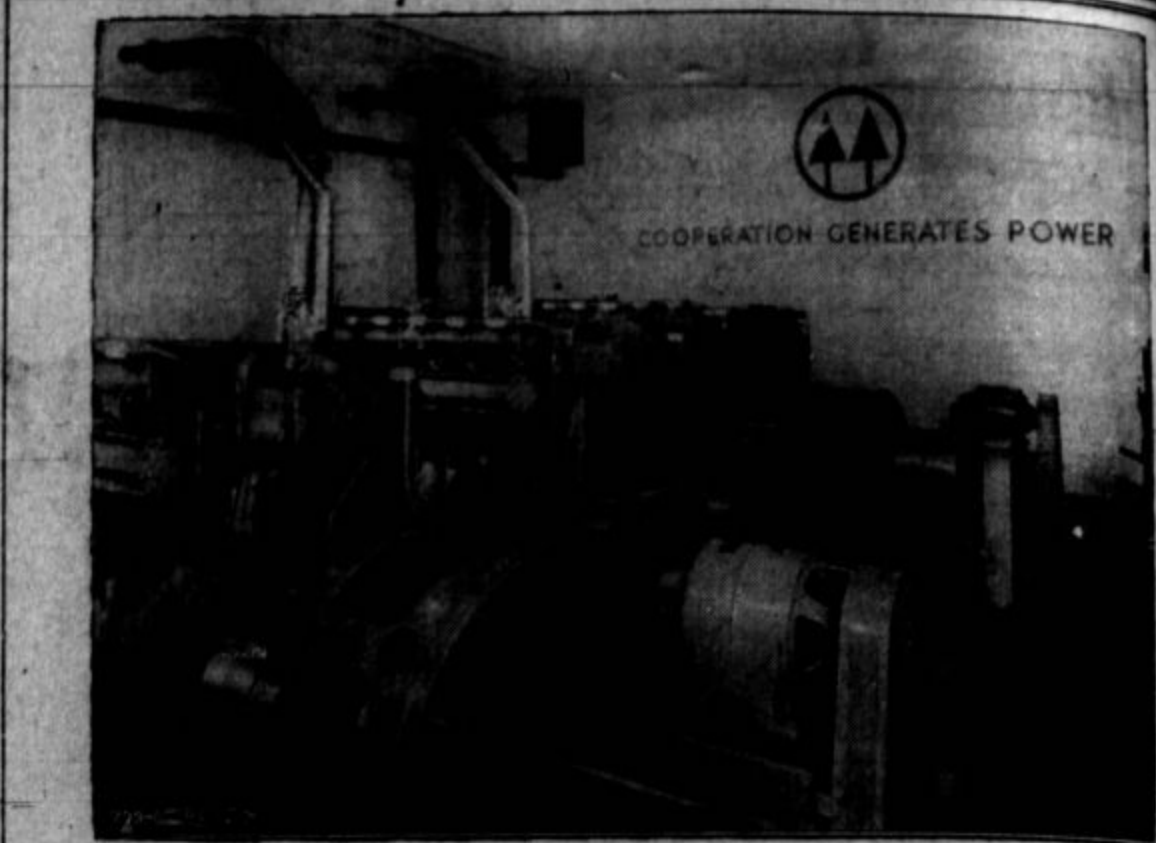
"Morda bi... morda sploh ne bi... Nu, kaj pa vi mislite?..." je zamišljeno modrovala Rezika.

"Ali naj sploh odpremo? Čemu nam sploh bo?... Ali ne bi morda rajši kar v peč zagnali?"

Vprašujoče se je ogledala po sorodnikih. Vsakemu zapovrstjo je hotela izsiliti odgovor.

Ko je drugi dan prinesel pismonoša droban zavojček in ubral za nekega Petra Peresnika sto dinarjev povznetine, so žalujoči ostali diskretno in z nekakšno pobožnostjo vrgli zavojček v peč. Plamen je obližnil papir, selestee se je sesula škatlica iz lepenke in zdajci je švignil piskajoč rdeč plamen kviku — in v sobi je zasmerdelo po gumiju. Resno in zamišljeno so se žalujoči ostali spogledali...

Gospod Peter Peresnik je sedel, za svojo pisalno mizo, okoli njega je pa ležalo vse polno izrezkov iz podeželskih časnikov. Vneto je obračal najnovejše liste — in v sobi je zagledal kakšno osmrtnico, že je segel po škarjah in izrezal črno obrobjeno naznailo. Na njegovi levici je sedel gospod srednjih let, z naočniki

Elektrarna, katero je zgradila Amalgamated Housing Corp., zadružna organizacija, v Yorku.

na nosu — in pisaril pisma ko za stavo. Njemu nasproti, za kupom samih škatlic, je stalo šestnajstletno dekle in si trebilo zobe.

"Tempo, tempo, gospod doktor!" je priganjal gospod Peresnik. "Nikar tako počasi! Pisma morajo še danes na pošto! Jutri, ko je še žalost sveža, ko so srca še mehka... morajo biti že v rokah užalošene družine! Radovednost, pleteta — kakor se vam zdi, gospod doktor! Ugank? Kar prosim! Romantika? Meni je prav! Odkritosrčno prijateljstvo in stare zveze? Le pišite! Samo razumljivo mi pišite, in Bog varuj, da bi le malo dilašo po nepoštenosti in zaudarjalo po nenaravnosti! Podlej... saj veste: 'Ne sprejemmo!' Vse mora biti razumljivo za poštenega človeka... Kakšna nežna in skrita skrivnost... to že! Saj me razumete... Le sprostite svojo domišljijo! Nate, tole še za Konjice, tole za Sv. Marjeto! Koliko jih pa je danes? Samo petnajst? To bo premalo! Včeraj smo jih imeli ena in dvajset... Kaj si le trebite zobe, Erna? Brž, brž, tempo, tempo! Napišite povznetne nakaznice!"

"Erna, ali vi sploh veste, kaj je to psihološki moment? — Ne? — Kajpak da ne! Vidite, prav tega psihološkega momenta ne smemo zamuditi. Takrat, ko se ljudje vrnejo s pogreba — jih mora že čakati pismo... Drugo jutro, oho, droban zavojček!... Ko napoči tretji dan, prinesejo denar k nam... Tako je že v re-

VAŠE DRUŠTVO

Koliko je vredno Vaše društvo, stanova, zbor, klub, ali dom? Da-li zaslužijo, da tudi širša javnost znanj potem "Narodnega ksarja", ki bo uvrstil zapla o 6.000 raznih organizacij? Ako čast Vaše organizacije zasluži, pošljite takoj (1) njeno ime, (2) kje in kdaj obdrja svoje (3) imena predsednika, tajnika, blagajnika, in (4) društvene ali "NARODNEMU ADRESARJU" Fifth Avenue, New York City. (Ni treba vpisati podatke po podružnic naših Jednot in Zvez).

Govornik

"Gospodje, dvignil bom svoj glas, da se bo slišalo po vsej državi, od meje do meje, od severa do juga, od vzhoda do zahoda, da celo še onstran meja... Glas iz ozadja: 'Prosim, glasneje!...'"

Agitirajte za Prosveto

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto v prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine ki eni naročniki. List Prosveta stane za vse enake, za člana ali nečlana \$0.50 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri ascementu \$1.50 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sodaj ni vroka, reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaše lastna lastnina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Čas lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$0.50	Za Ciceru in Chicago je \$0.50
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 4.50
2 tednika in..... 2.50	2 tednika in..... 2.50
3 tednika in..... 2.40	3 tednika in..... 2.50
4 tednike in..... 1.50	4 tednike in..... 1.50
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.50
Za Evropo je..... \$0.50	

Izpolnite spodnji kupen, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časne knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerno, unajsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4901

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na delo tudi vsa ostmena pojasnila

Slika kaže avtne delavce, ki so zastavkali v Fordovi tovarni v Kansas Cityju, Mo.